

Asia: VN/14302/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esityksestä

Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama Ilmastotuupaus - konsortio kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi hallituksen esityksestä uudeksi ilmastolaiksi. Konsortion tekemä tutkimus tukee hallituksen tavoitteita ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi sekä pyrkimystä hiilineutraaliuteen vuonna 2035.

Hiilineutraaliustavoite ja päästövähennystavoitteet (2 §)

Konsortio pitää hyvänä, että asetetut päästövähennystavoitteet ovat kunnianhimoiset ja tärkeänä, että tavoitteisiin pyrkiminen ei johda sosiaalisen eriarvoisuuden kasvuun.

Valtion viranomaisen ja kunnallisen viranomaisen edistämismuutokset (5 §)

Lakiesityksen tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta ja edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista ohjaamalla valtion ja kuntien viranomaisia. Eryityisesti kunnat ovat toimineet aktiivisesti ilmastotoimien edistämiseksi viime vuosien aikana. Tästä syystä on nähty olevan perusteita sille, että jatkossa kunnallisille viranomaisille asetettaisiin edistämismuutokset liittyen lain tavoitteiden edistämiseen. Tässä yhteydessä konsortiomme haluaa nostaa hyvinvointialueiden huomioimisen, sillä terveys- ja hyvinvointisektorilla ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen suunnittelu ja toteutus siirtyy pian hyvinvointialueille, joten nämä olisi huomioitava tässä esityksessä.

Suunnittelujärjestelmä, erityisesti uusi maankäyttösektorin suunnitelma (7–13 §)

-

Ilmastopolitiikan seuranta ja ilmastovuosikertomus (15–18 §)

Lakiesityksen mukaan ilmastovuosikertomusta kehitettäisiin nykyistä käytäntöä mukailleen strategisempaan ja kattavampaan suuntaan. Esimerkiksi maankäyttösektori sisällytettäisiin vuosikertomukseen ja sopeutumisesta olisi jatkossa raportoitava tarvittavassa laajuudessa vuosittain. Esityksen mukaan muutos aiheuttaa [resurssien lisäystä] ympäristöministeriölle, liikenne- ja viestintäministeriölle sekä maa- ja metsätalousministeriölle. Konsortiomme haluaa huomauttaa, että lakiesityksessä sektorien ja vastuuministeriöiden vastuiden jako ei ole kattava. Ilmastotoimia suunniteltaessahan tulisi ottaa huomioon, osallistaa ja jakaa vastuu laajasti kaikille sektoreille ja ministeriöille. Myös seurantaa tulisi tehdä kaikki sektorit huomioiden.

Esityksessä tunnistetaan, että kansantaloudellisten vaikutusten arvioinnissa on huomioitava mahdolliset erisuuntaiset vaikutukset riippuen tarkasteltavasta aikajänteestä. Konsortiomme haluaa korostaa, että vaikutukset kansantalouteen voivat toisinaan olla myös positiivisia, sillä ilmastotoimilla voidaan samanaikaisesti esimerkiksi hillitä ilmastonmuutosta ja edistää väestön terveyttä ja hyvinvointia. Kustannusten kasvua ja laskua ja edelleen vaikutusten arviointia eri sektoreilla tulisi siten tarkastella kokonaisuutena.

Saamelaiskulttuurin edistäminen, saamelainen ilmastoneuvosto (mm. 14 §, 21 §)

-

Suomen ilmastopaneeli (20 §)

-

Muutoksenhaku (22 §)

-

Esityksen vaikutukset

-

Muita huomioita

-

Halonen Jaana

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL - Strategisen tutkimuksen neuvoston
rahoittaman Ilmastotuupaus (Climate Nudge) -konsortio